

Ciclo expositivo

**activar a mirada,
desordenar
pensament**

08 / 02 / 22 ~ 07 / 04 / 22

**SER SON
Monica Mura**

Texto e comisariado
Sara Donoso

SER SON.

Sons que traducen esencias

Monica Mura nítrese das interaccións co social desde unha análise centrada nas tradicións, a cultura e as canles que constrúen a historia. Cun profundo compromiso de xénero que traspasa as identidades e amplía o seu discurso desde o íntimo ao común, se algo sobresaie no seu traballo é esa condición curiosa, que cuestiona e se sorprende do seu contexto próximo. As súas linguaxes circundan o performático, traducen e interrogan os corpos, vincúlanse ao vídeo e á fotografía como unha realidade expandida que documenta e sensibiliza a quen mira. Ausculta o sonoro, o intenso e o inadvertido, e conforma espazos de encontro onde a instalación se asocia á memoria e á estrutura de cada lugar.

Ser son é un proxecto expositivo e de performance no que Monica Mura evidencia a transcendencia cultural das máscaras de entroido da provincia de Ourense a través da composición dunha paisaxe sonora resignificada na linguaxe contemporánea, relacionando os diferentes personaxes do entroido mediante o leitmotiv do uso das campás nos traxes tradicionais. Campaíñas, cascabeis, cinzarras, cinzarros, chocallos, axóuxeres, chocas, chocarelos... son algúns dos elementos que compoñen a instalación, outorgando a cada máscara unha corda dourada. En diálogo directo con cada unha das asociacións ou prestadores, Monica Mura realizou unha interesante investigación de campo coa que recompilar datos sobre os materiais, tamaños, lugar de fabricación, tipos de campás empregadas e persoas que visten as citadas máscaras. Algunhas das conclusións obtidas foron a paulatina perda de fabricación artesanal-local das campás, así como a conversión cara a prácticas máis igualitarias que comezaron a tomar forma ao retomar a súa actividade tras o fin da ditadura. A diferenza do que sucede en Sardeña, a práctica totalidade de máscaras que empregan campás no entroido ourensán son actualmente vestidas tanto por homes coma por mulleres. Mentres os máis veteranos comezaron a incorporar esta modalidade nas últimas décadas, as agrupacións con menor traxectoria nacen directamen-

te como grupos mixtos. Resulta, ademais, interesante coñecer o fondo etnográfico dunha práctica que comprende diferentes enfoques sociais. A través de conversas con representantes de cada agrupación, a artista puido coñecer as historias, individuais e colectivas, que activan ano a ano a autenticidade do entroido e que se van fundindo entre xeracións. Descubriu cuestións como a relación entre o tipo de máscara vestida e o poder adquisitivo de quen a porta, escoitando testemuñas que enlazan co relixioso ou coas suspicacias sociais e que atesouran unha memoria en continua evolución.

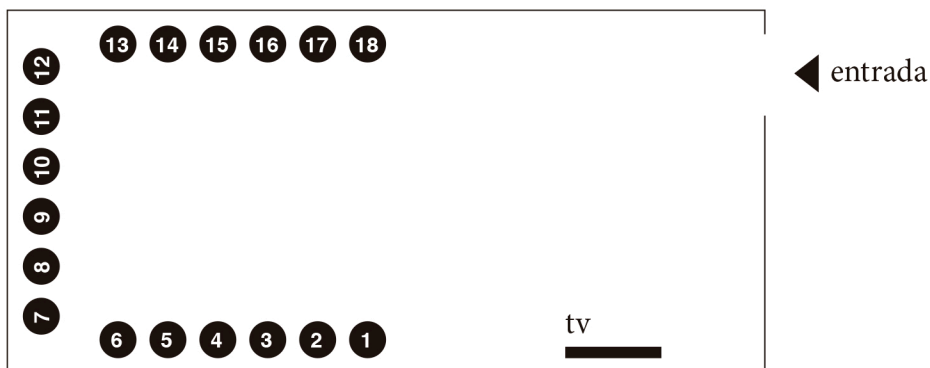
Eliminando o impacto visual das máscaras para centrarse no seu rexistro sonoro, Monica Mura traslada ao espazo expositivo a musicalidade identitaria de cada lugar. Habilita así unha obra onde a evocación do exterior e do ambiente festivo se adiviñan na miúda intimidade da sala, reforzadas pola sutil gradación de dourados que conforman as cordas coas súas correspondentes campás. **Ser son** iníciase a modo de investigación do entroido ourensán da cal se deducen, como vimos, certas condutas e evolucións. En Ourense, actualmente atopamos dezaoito máscaras en activo que porten nos seus traxes algún tipo de campá e continúan sendo varias as xeracións que se preocupan pola súa preservación. A artista explora estas formulacións como a orixe da súa obra, co obxectivo de coñecer o contexto do relato que está a piques de construír. Faino para custodiar a memoria, pero tamén para interrogala sen desfacerse da súa capacidade de xuízo. A partir de aí, fíxase no corpo, en todos os corpos, como impulsores do folclore e emprega o seu como vehículo para aglutinar as súas voces. Cando activa os elementos que compoñen a peza e comezan a soar os cencerros, chocallas, esquilas, chocos... prodúcese unha especie de exorcismo na nosa percepción, un acto performativo infestado de sufrimento e deleite. O seu desenvolvemento visual propón unha composición central que encarna a metáfora da tea de araña: irradia cara aos extremos o conxunto de elementos, fíos que modifican e simulan frecuencias, para ceder ao centro o desenvolvemento da acción e sinalar ao corpo como fecedor e detonante. Se pechamos os ollos, seguimos percibindo as tensións, os ritmos e as pausas, as vibracións dun ritual no que ensaio e improvisación abrazan as súas diferenzas. O son do entroido, sendo agora outro ao activalo desde o prisma da creación contemporánea, mantén a sospeita da súa esencia.

Biografía

(www.monicamura.com / [@monicamura.art](https://www.instagram.com/monicamura.art))

Monica Mura (Italia 1979). Artista interdisciplinaria, performer e activista. Doutora en D.A.M.S. (Discipline dell'Arte, della Musica e dello Spettacolo, Università degli studi di Torino). É membro de MAV, A Colectiva e Womarts. Foi seleccionada en convocatorias entre España, Italia, Portugal, Bélxica, Dubái, Ecuador e Arxentina, recibindo recoñecementos, premios, bolsas e residencias. Foi elixida como artista polo Museo Thyssen-Bornemisza de Madrid para formar parte de Nos+Otras: en_Red (Mención de Honra VIII Premio Iberoamericano de Educación e Museos).

Levou a cabo as súas accións e expuxo en espazos chave da arte contemporánea e en institucións de prestixio como: Museo Nacional Thyssen-Bornemisza, CGAC. Centro Galego de Arte Contemporánea, Museo Centro Gaiás Cidade da Cultura, Festival C, MAC Museo de Arte Contemporánea da Coruña, Museo de Pontevedra, Sala Dogana-Palazzo Ducale, Palazzo Grillo Xénova, XX Bienal De Arte de Cerveira, Museu José Malhoa de Caldas da Raiña, MIAAnywhere etc. A súa obra forma parte de coleccións públicas e privadas como os fondos do Museo Provincial de Lugo e os do MAC Florencio de la Fuente. O seu traballo foi presentado en festivais, feiras, seminarios e congresos. Ademais foi publicado en artigos de crítica, libros, teses de investigación e catálogos de Arte, e foron retransmitidos en programas especializados como ZigZag de TVG e La aventura del saber: LaBolsa de TVE.

Colaboran:

BONITAS de Sande (10)

BOTEIROS de Viana do Bolo (15)

BOTEIROS de Vilariño de Conso (12)

CABREIROS de Muíños (11)

CHOCALLEIROS de Vilardevós (17)

CIGARRÓNS de Verín (4)

FELOS de Esgos (18)

FELOS de Maceda (1)

FOLLATEIROS de Lobios (7)

OS LABARDEIROS e AS SEÑORITAS de Mugares (14)

MÁZCARA de Buxán en O Bolo (16)

MÁZCARA de Manzaneda (9)

PANTALLAS de Xinzo de Limia (13)

PELIQUEIROS de Laza (2)

PITAS de As Eiroás (6)

TROTEIROS de Bande (5)

VELLARÓNS de Riós (3)

VERGALLEIROS de Sarreaus (8)

*Máscaras en activo que empregan campás na provincia de Ourense.

Vicerreitoría do
Campus de Ourense-Campus Auga

UniversidadeVigo

